

L'article de Laura Cerdán

Tu a Boston i jo a Califòrnia

Laura Cerdán | Psicòloga

El Daniel i la Marina són germans. Cada dia van junts a escola, la seva mare els acompanya a l'institut amb el cotxe després que el seu pare els hagi preparat l'esmorzar. Però avui l'esmorzar ha estat molt diferent. Els pares del Daniel i la Marina han decidit iniciar els tràmits del divorci i ho han comunicat als seus fills. El Daniel s'ha enfadat molt en conèixer la notícia. No entén res. Com és que es separen? És que no s'estimen? Si mai discuteixen, per què es separen? D'altra banda, la Marina ha començat a plorar desconsoladament. Potser, ella i el seu germà Daniel tenen la culpa que els seus pares es separin?

Quan s'ha arribat inevitablement a una situació de ruptura matrimonial, és indiscutible que tots els membres de la família pateixen tota una sèrie de conseqüències, ja que la situació al niu familiar canvia. En el cas dels fills, aquestes conseqüències no tenen perquè ser un problema, però les estadístiques demostren que els fills i filles de pares separats presenten una probabilitat més elevada de manifestar problemes psicològics i/o conductuals.

La primera llei del divorci va ser aprovada pel Parlament espanyol el 22 de juny de 1981, després d'instaurar-se la democràcia. En aquest període, s'han registrat aproximadament dos milions de divorcis i separacions a Espanya. L'any 2005, es va modificar aquesta llei de manera que es poguessin agilitar els tràmits i s'excloués l'obligatorietat de la separació prèvia.

La llei actual contempla drets i obligacions per a la mare i per al pare. Quan ambdós conjugues no han arribat a un acord amistós, és el jutge qui determina les condicions del divorci, condicions que han de garantir la cura i l'educació dels fills. El jutge establirà l'aportació econòmica de cada progenitor a la manutenció del menor i quin serà el règim de visites del cònjuge que no en tingui la custòdia.

Independentment de les normes que regeixen el divorci d'uns pares, hi ha els efectes que aquest té sobre els fills. En aquest sentit, s'ha de tenir present el concepte SAP o Síndrome d'Alienació Parental, definit com a un desordre que s'acostuma a donar en un context de divorci i on un dels pares intenta que el seu fill odii l'altre progenitor sense cap tipus de justificació. Aquest concepte només és aplicable quan el progenitor que és acusat no ha mostrat cap grau de comportament alienador que justifiqui aquest desordre.

El divorci suposa per al fill un canvi radical en el seu estil de vida. De conviure amb ambdós progenitors, passa a viure amb un d'ells i, per tant, la relació amb l'altre progenitor disminueix.

A vegades, es dona també un canvi de residència, escola i cercle social. L'impacte que aquest factor té en el desenvolupament i ajust social del nen és considerable. El divorci deixa al nen en una situació de major vulnerabilitat.

Les conseqüències més evidents d'un divorci són baix rendiment acadèmic, dificultats per establir un bon autoconcepte, dificultats d'adaptació social, problemes de conducta i/o problemes psicològics com poden ser depressió, ansietat, baixa autoestima, por, etc.

L'actitud dels pares, l'edat dels fills i els recursos que el propi nen tingui per fer front a la nova situació determinaran la gravetat d'aquests efectes.

En nens de 3 a 5 anys, és molt freqüent el sentiment de culpabilitat. El nen pot creure que la separació dels seus pares és conseqüència del seu comportament i això pot fer que adopti responsabilitats imaginàries amb l'objectiu que els seus pares "es tornin a estimar". En aquesta edat, el principal referent del nen són els seus pares com a parella i, per tant, la separació li crea tristesa i por a l'abandonament i a la soledat.

Els nens de 6 a 12 anys són conscients del problema i el seu patiment pot fer que es comportin presionant i intentant que els seus pares tornin a estar junts. El fracàs dels seus intents portarà a un sentiment de frustració.

Pel que fa als adolescents, acostumen a experimentar sentiments de por, depressió, soledat i problemes de conducta. Es dona inestabilitat personal a la seva edat i a la seva vida adulta. És probable que es plantegin les relacions de parella i es creï una por al compromís. En cas de tenir parella ells mateixos, poden qüestionar-se si continuar o no. En aquestes edats, són freqüents també els actes de delinqüència, el coqueteig amb les drogues i/o trastorns de la conducta alimentària. L'estrès del divorci agreuja els temperaments difícils.

Els estudis mostren que els fills de pares divorciats tenen problemes per mantenir relacions conjugals estables i es divorcien amb més freqüència que els fills de pares casats. D'altra banda, els nens acostumen a tenir més dificultats per adaptar-se a la nova situació, mentre que les nenes s'adapten millor abans de l'adolescència i són menys vulnerables a l'allunyament del pare.

Independentment que uns pares estiguin casats o divorciats, han d'intentar garantir l'estabilitat i salut mental dels seus fills. És per això que no s'ha de dramatitzar el procés de separació i s'ha de partir sempre d'una base de respecte cap el cònjuge. L'amor i el respecte que els pares siguin capaços de tenir-se i mostrar serà allò que els fills absorbiran.